

De Staatssecretaris van Justitie
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Afdeling Ontwikkeling

Bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

Correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (070) 361 97 23
f (070) 361 97 46
www.rechtspraak.nl

datum 18 februari 2009
doorkiesnummer 070 - 361 9721
e-mail voorlichting@rechtspraak.nl
onderwerp Ontwerp-wetsvoorstel tot wijziging van de Wet op het
notarisambt naar aanleiding van de evaluatie van die wet

Geachte mevrouw Albayrak,

Bij brief van 17 september jl., met hierboven vermeld kenmerk, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de “Raad”) advies uit te brengen inzake het ontwerp-wetsvoorstel tot wijziging van de Wet op het notarisambt naar aanleiding van de evaluatie van die wet (het “Wetsvoorstel”).

Met het wetsvoorstel wordt beoogd waarborgen te creëren voor een goed functioneren van het notariaat. De huidige ontwikkelingen rondom onder meer malafide vastgoedtransacties maken volgens de Staatssecretaris van Justitie een meer actieve vorm van toezicht op de integriteit van het notariaat gewenst dan in de huidige situatie mogelijk is. Het wetsvoorstel regelt een scheiding van toezicht en tuchtrecht, die nu nog verweven zijn, en een versterking van het toezicht door het Bureau Toezicht Notariaat en Gerechtsdeurwaarders. Teneinde het toezicht adequaat te kunnen uitvoeren wordt voorzien in een beperktere geheimhoudingsplicht voor de notaris. Indien hiertoe aanleiding bestaat zal hij onbeperkt inzage moeten geven in zijn dossiers. Voorts bevat het wetsvoorstel maatregelen ter bevordering van de kwaliteit en de integriteit van de notaris, zoals het uitvoeren van intercollegiale kwaliteitstoetsen door auditors van de KNB en het toetsen van de persoonlijke geschiktheid voorafgaand aan de benoeming tot notaris.

Gehoord de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

ADVIES

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklust van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechters zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

de Rechtspraak

datum 18 februari 2009
pagina 2 van 12

Kaderwet tuchtrecht

Het is de Raad bekend dat op het Ministerie van Justitie gewerkt wordt aan een Kaderwet Tuchtrecht, waarin onder meer het procesrecht voor tuchtrechtelijke zaken zal worden geregeld. In de praktijk wordt dergelijk procesrecht geregeld gemist. Het heeft de voorkeur van de Raad dat de wetgevingstrajecten van de Wet op het notarisambt en de Kaderwet tuchtrecht zo veel mogelijk parallel lopen. De Raad gaat ervan uit dat de inhoudelijke samenhang tussen beide wetsvoorstellen bewaakt wordt en dat de keuzen die in het onderhavige wetsvoorstel worden gemaakt, bijvoorbeeld met betrekking tot de samenstelling van de Kamer voor het notariaat of de honorering van de niet-rechterlijke leden, overeenkomen met de keuzen die in de Kaderwet tuchtrecht worden gemaakt.

Scheiding toezicht en tuchtrecht

De Raad onderschrijft het voornemen om het toezicht en tuchtrecht te scheiden. Wel vraagt de Raad aandacht voor het behoud van een aantal sterke punten van de huidige praktijk, zoals de vanzelfsprekende afstemming tussen toezicht en tuchtrecht en de bemiddelende rol die de president of de secretaris van de Kamer in voorkomende gevallen vervult.

Veel aandacht zal moeten uitgaan naar het voorbereiden van het Bureau Toezicht Notariaat en Gerechtsdeurwaarders op zijn nieuwe taak. Dit is een majeure operatie. Het is de Raad bekend dat de Evaluatiecommissie Bureau Financieel Toezicht in het voorjaar van 2009 haar bevindingen aan de Staatssecretaris van Justitie zal rapporteren. Naar verwachting zal in dit rapport aandacht worden besteed aan de versterking van de competenties en capaciteit van het Bureau Financieel Toezicht. De Raad volstaat hier er mee op te merken dat dit aspect de volle aandacht verdient.

In het licht van de voorgestelde scheiding van toezicht en tuchtrecht ligt het niet voor de hand om:

- de notaris te verplichten opgave te doen van nevenbetrekkingen aan de Kamer voor het notariaat (artikel 11 lid 1)
- de Kamer voor het notariaat op te dragen om toezicht te houden op de bewaarplaats van protocollen (artikel 57 lid 1)
- de notaris te verplichten het begin en einde van zijn waarnemingstermijn te melden aan de Kamer voor het notariaat (huidige artikel 29 lid 7)

Ressortelijke verdeling van de Kamers voor het notariaat

Gelet op de aantallen zaken die de Kamers op jaarbasis behandelen onderschrijft de Raad de keuze om te komen tot vijf Kamers. Het voorstel om deze onder te brengen bij de hoofdplaatsen van het ressort overtuigt echter niet op voorhand.

Binnen de Rechtspraak speelt een discussie over de toedeling van zaakspakketten aan de gerechten. Binnen dat kader zou de Raad dit vraagstuk willen benaderen. De Raad stelt daarom voor om de aanwijzing van de bevoegde rechtbanken in het wetsvoorstel nog open te laten en hem de ruimte te geven hier in een nader advies binnen enkele maanden op terug te komen.

de Rechtspraak

datum 18 februari 2009
pagina 3 van 12

Samenstelling Kamers voor het notariaat en benoemingstermijn

De Raad kan zich voorstellen dat gekozen wordt voor een Kamer bestaande uit drie leden. Het wetsvoorstel is echter niet duidelijk waar het gaat om de precieze samenstelling van de Kamer. De voorzitter is een rechter (artikel 95 lid 2), een van de twee overige leden moet door de ringvergadering zijn aanbevolen (artikel 96 sub b) en aangenomen mag worden dat dat een notaris zal zijn. Het wetsvoorstel zwijgt over het derde lid.

In de huidige situatie wordt als meerwaarde ervaren dat de Kamer breed is samengesteld. Denkbaar zou zijn dat van geval tot geval wordt bekeken welke samenstelling passend is bij het type klacht, bijvoorbeeld een rechter en twee notarissen, twee rechters en een notaris of een rechter, een notaris en een lid met een geheel andere achtergrond (bijvoorbeeld Belastingdienst of accountancy). Een expliciete uitspraak over voortgezette participatie van de Belastingdienstleden is gewenst. De Raad adviseert hetzij de precieze samenstelling in de wet te regelen dan wel in de wet op te nemen dat de samenstelling kan variëren al naar gelang het type zaak. In het laatste geval dient tevens te worden bepaald wie dan beslist over de samenstelling van de Kamer.

Het verdient aanbeveling om leden en plaatsvervangende leden ook van rechtswege bevoegd te maken in andere Kamers.

Opvalt dat de benoemingstermijn van de leden is verlengd tot zes jaar. De vraag is of dit, zeker voor de niet-rechterlijke leden, niet berust op een te optimistische inschatting van de aantrekkelijkheid van het (thans onbetaalde) lidmaatschap van de Kamers voor het notariaat. Dit wordt nog versterkt door de omstandigheid dat de leden naar verwachting meer tijd kwijt zullen zijn aan hun werkzaamheden voor de Kamer, nu iedere individuele Kamer meer zaken te behandelen krijgt als gevolg van de concentratie van de tuchtrechtspraak bij vijf rechtbanken.

Nu de Kamer zich uitsluitend gaat richten op de tuchtrechtspraak verdient het aanbeveling dit ook in de nieuwe naam tot uitdrukking te brengen, bijvoorbeeld "Tuchtkamer voor het notariaat".

Beperking geheimhoudingsplicht

De geheimhoudingsplicht van de notaris behoort tot de kern van het notarisambt. Het is evenwel duidelijk dat er spanning bestaat tussen de geheimhoudingsplicht en de behoefte van toezichthouders of andere opsporingsdiensten om kennis te nemen van voor hen relevante feiten. De Raad kan zich dan ook voorstellen dat de geheimhoudingsverplichting in de huidige tijd niet onbeperkt meer kan gelden, maar vraagt zich af of de belangrijke gevolgen die deze keuze heeft wel voldoende onderkend zijn. De Raad hecht eraan een aantal van deze gevolgen onder uw aandacht te brengen en adviseert waar mogelijk op deze punten duidelijkheid te creëren in het wetsvoorstel:

- Als de tuchtrechter van onder de geheimhoudingsplicht vallende informatie moet kunnen kennis nemen om te kunnen oordelen over een klacht roept dat de vraag op hoe daarmee moet worden

de Rechtspraak

datum 18 februari 2009
pagina 4 van 12

omgegaan jegens de klager, tijdens de openbare behandeling en in de openbare uitspraak (vergelijk artikel 8:29 Awb). Toelichting:

Indien de notaris in een tuchtprocedure de Kamer informeert over gegevens die vallen onder zijn geheimhoudingsplicht, is ook de Kamer aan de geheimhouding gebonden en kunnen die gegevens niet aan klager ter kennis worden gebracht. Dit levert strijd op met het beginsel van hoor en wederhoor. De leden van de Kamer zullen de verworven kennis in beginsel niet kunnen gebruiken ter motivering van hun uitspraak. Dit ligt mogelijk anders waar alleen de klager belang heeft bij geheimhouding. Enerzijds kan worden gesteld dat wie klaagt verweer moet verwachten en dat zal veelal slechts doeltreffend kunnen worden gevoerd door de sluyer op te lichten. Anderzijds kan ook een klager er aanspraak op maken dat zoveel als mogelijk zijn belangen door geheimhouding worden beschermd. Moeilijker ligt het nog de belangen van derden bij geheimhouding te beschermen, als zij niet ter zitting verschijnen of bij de Kamer niet eens bekend is dat ze bestaan.

- Indien de notaris meent dat geheimhouding niet noodzakelijk is, kan dit ertoe leiden dat degene ten aanzien van wie de geheimhoudingsplicht wordt geschonden, de notaris aanspreekt op het feit dat hij een verkeerde afweging heeft gemaakt. De notaris komt dan alsnog in de problemen in de geheimhoudingsdiscussie.
- De notaris die meent dat in een bijzonder geval geheimhouding noodzakelijk blijft is verplicht hiervoor een motivering te geven. De motivering zal al snel meer vragen oproepen dan beantwoorden.
- De toezichthouder is op grond van artikel 5:17 Awb bevoegd inzage van zakelijke gegevens en bescheiden te vorderen en hiervan kopieën te maken. Zo lijkt er wel heel weinig garantie van geheimhouding over te blijven.

Overgangsrecht

Het verdient aanbeveling expliciet in de wet te bepalen dat klachten die op het moment van de inwerkingtreding van de wet nog bij de kamers van toezicht aanhangig zijn ook door deze kamers worden afgehandeld.

Werklast

Het ontwerp leidt tot een reorganisatie bij de 19 bestaande Kamers van toezicht, zowel wat betreft de herziening van de bezetting bij de Kamers als de overdracht van de huidige vier door de Kamers gehouden registers (digitaal/papier) aan de KNB. Daarnaast zijn – indien het advies van de Raad om lopende zaken door de bestaande kamers van toezicht te laten afhandelen niet wordt overgenomen - kosten verbonden aan de overdracht van onderhanden zaken aan de in te stellen ressortelijke kamers. De Raad begroot deze implementatiekosten op €100.000 incidenteel.

Het Bureau Financieel Toezicht krijgt de bevoegdheid om dwangsommen en boetes op te leggen als de notaris administratieve fouten heeft gemaakt. Hieruit kan extra werklast voortvloeien als notarissen besluiten van het Bft gaan aanvechten bij de rechter. De Raad verwacht evenwel dat de notarissen in het

de Rechtspraak

datum 18 februari 2009
pagina 5 van 12

algemeen hier niet toe geneigd zullen zijn. Indien deze verwachting van de Raad niet strookt met de praktijk kan dit aanleiding zijn om een aanvullende claim te formuleren.

Inwerkingtreding wetsvoorstel

Met de inrichting van de nieuwe Kamers voor het notariaat bij vijf rechtbanken en de overdracht van de registers van de Kamers aan de KNB zal de nodige tijd gemoeid zijn. De Raad bepleit hiermee rekening te houden bij de bepaling van het moment van inwerkingtreding van de wet.

Tot slot

Bij de consultatie van de Kamers van toezicht heeft een groot aantal Kamers opmerkingen van meer technische aard gemaakt. Deze opmerkingen zijn in de bijlage opgenomen.

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het Wetsvoorstel, stelt de Raad er op prijs op als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Tweede en de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het *Staatsblad*. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

mr. F.W.H. van den Emster,

Voorzitter

de Rechtspraak

datum 18 februari 2009
pagina 6 van 12

BIJLAGE

Artikel 5

De huidige door de Kamers gehouden registers zijn de openbare registers betreffende (1)notarissen, (2)de nevenbetrekkingen van notarissen én kandidaat-notarissen, (3)de namen van de bevoegde waarnemers en begin en einde van hun waarnemingstermijn én het niet openbaar register betreffende (4)de kandidaat-notarissen. In dit verband mist de Kamer een al dan niet openbaar register van kandidaat-notarissen zoals nu nog geregeld in het Besluit kamers van toezicht notariaat. Dit register is nodig om de gegevens – onder meer het tuchtrechtelijk verleden – over een kandidaat-notaris te kunnen bijhouden voor toetsing aan diens mogelijke benoembaarheid tot waarnemer c.q. notaris. Daaruit volgt ook de koppeling met het register van bevoegde waarnemers en hun waarnemingen. Zie voor wat betreft het tuchtrechtelijk verleden de gehandhaafde regeling in artikel 103 voor zover het de kandidaat-notaris betreft.

Gemist wordt een centraal register van nevenbetrekkingen dat ook over kandidaat-notarissen gaat. Dit register is in ieder geval van belang in verband de onpartijdigheid of onafhankelijkheid van de kandidaat-notaris, zeker als hij optreedt als waarnemer. Het gehandhaafde lid 6 van artikel 11 waarin de regeling over nevenbetrekkingen van notarissen mede van toepassing wordt verklaard op kandidaat-notarissen, bevestigt dit.

Lid 1 onder e: hier wordt geregeld dat alle onherroepelijke tuchtmaatregelen in het openbaar register van notarissen worden vermeld. Nu betreft dit alleen de schorsing en de ontzetting, zodat daaruit voor het publiek kan worden afgeleid of en wanneer een notaris in functie is. Het concept heeft kennelijk een andere doelstelling, waarvan het de vraag is of dit wenselijk is. Twee mogelijke effecten kunnen concreet worden benoemd;

- het zijn niet altijd de slechte notarissen die met een (lichte) tuchtmaatregel worden geconfronteerd. Het publiek dat de achtergrond niet kent kan uit het register verkeerde conclusies trekken.
- Het “shaming”effect kan ertoe leiden dat de tuchtrechter terughoudender wordt met het opleggen van een lichte maatregel.

Voor wat betreft de vermelding van het tuchtrechtelijk verleden van notaris én kandidaat-notaris dient een bewaringstermijn te worden opgenomen.

Lid 1 onder e: We kennen een aantal maatregelen waarmee termijnen zijn gemoeid, te weten: schorsing en ontslag. Die zijn geregeld in de leden f en h. Bij waarschuwing en berisping is de ingangsdatum uiteraard het van kracht worden van de gegeven beschikking en daarbij behoort geen datum van beëindiging. Na in dit lid artikel 103 te hebben vermeld, kan er dus een punt achter.

Lid 1 onder g.; "waarnemers, bedoeld in artikel 28": in artikel 28 is geen sprake van waarnemers, wel van waarneming; of moet voor "artikel 28" worden gelezen "artikel 29"?

de Rechtspraak

datum 18 februari 2009
pagina 7 van 12

Lid 1 onder g: Beter kan in plaats van vermelding in lid g van “de ingangsdatum, de datum van beëindiging” van een waarneming, “het begin en het einde van de waarnemingstermijn” vermeld worden, zoals nu nog het geval is. Dit geeft ruimte voor de huidige praktijk om een waarnemingstermijn in dagdelen c.q. tijdstippen vast te leggen.

De registratie van de nevenbetrekkingen wordt overgeheveld naar de KNB. Over de bewaartermijn van de nevenbetrekkingen is in deze nieuwe artikelen niets geregeld. Het is wenselijk dat de bewaartermijn ruim blijft, in ieder geval ruimer dan drie jaar in verband met de ontvankelijkheidstermijn van drie jaar voor het indienen van klachten.

Lid 3: De genoemde amvb wordt bij voorkeur gelijktijdig opgesteld. Daarin zou moeten worden bepaald dat de registers via internet te raadplegen zijn.

Artikel 6

De bestaande praktijk kent ook de variant waarin oudere juristen aanvullende vakken volgen die -samen met hun oude rechtenbul - materieel kwalificeren tot geschiktheid voor aanstelling als kandidaat-notaris. Zij krijgen dan een ‘kwalificatieverklaring’. De oude bul is in die gevallen te oud om de aparte vakken in te kunnen brengen in een bul notarieel recht. Deze staande praktijk kan bij gelegenheid van deze wijziging worden gecodificeerd. Temeer omdat nu ook sprake is van ‘meewegen van elders verworven competenties’ t.a.v. de stageperiode (onderdeel R; artikel 31 lid 3).

Onder 1.; "In het eerste lid, onderdeel a", moet zijn: "In het tweede lid, onderdeel a, onder 2°".

Onder 1.; als "EG-verklaring" wordt vervangen door: "erkenning van beroepskwalificaties als bedoeld in artikel 5 van de Algemene wet erkenning EG-beroepskwalificaties", dan moet in de tekst, zoals die komt te luiden, de zinsnede "als bedoeld in de Algemene wet erkenning EG-beroepskwalificaties" vervallen.

Onder 2.; "eerste lid" moet zijn "tweede lid".

Artikel 8

Lid 2 en lid 6:

Positief is de kwaliteitstoets die zal worden ontwikkeld om de aanwezigheid van persoonlijke eigenschappen van integriteit en onafhankelijkheid reeds bij de toegang tot het ambt te kunnen beoordelen.

Er lijkt een belangrijk verschil tussen de Selectiecommissie rechterlijke macht (SRM) en de Commissie toegang notariaat. De SRM staat aan het begin van een langdurig proces van toelating tot de rechtelijke macht. Of de Commissie toegang notariaat zal beschikken over het instrumentarium om de persoonlijke geschiktheid van de kandidaat behoorlijk te toetsen lijkt de vraag.

- Er is nog geen enkele duidelijkheid over de wijze waarop deze selectie gaat plaatsvinden. Welke criteria worden gehanteerd, hoe vindt deze selectie plaats?
- Het wetsvoorstel verschaft geen duidelijkheid over de samenstelling van de commissie toegang notariaat. Er zullen in elk geval personen uit de notariële praktijk deel moeten uitmaken van die commissie en zou het een commissie moeten zijn die geen enkele (ver-)binding heeft met het Bureau.

de Rechtspraak

datum 18 februari 2009
pagina 8 van 12

De geschiktheidbeoordeling vindt plaats (vlak) voor de gewenste benoeming tot notaris. Dus niet vóór aanvang van de rechtenstudie of vóór aanvang van de beroepsopleiding.

De vergelijking met de SRM gaat in dit verband niet op. Daar kunnen algemeen juristen voorafgaand aan een geambieerde carrière in de rechterlijke macht hun geschiktheid laten beoordelen. Een notarieel jurist is in het algemeen vanaf zijn eerste college geoormerkt voor het notariaat. Het is de vraag of het acceptabel is dat de notarieel jurist pas na 12 jaar (d.w.z. rechtenstudie, beroepsopleiding en stage) verneemt dat de jeugdige ambitie van weleer nooit levensvatbaar is geweest. Daar waar het notariaat nu al met een vergrijzingsprobleem kampt, vergt dit een doordachter en zorgvuldiger overdenking. Gezien het ingrijpende karakter van het Commissie-advies, verdient het aanbeveling een expliciete motiveringsplicht en rechtsmiddelen op te nemen.

Lid 2. "door hem te benoemen"; als de wet in werking is en de Commissie is benoemd, is deze zinsnede overbodig; zinsnede schrappen of vervangen door "door hem benoemde".

Lid 5.; "hij" vervangen door "verzoeker".

Artikel 11

Onder 4. "In het vierde en vijfde lid wordt de zinsnede". In het vierde lid komt de bedoelde zinsnede niet voor.

Artikel 21

Leden 3 en 4: dit artikel lijkt niet consistent. In lid 4 geldt als voorwaarde voor doorverwijzing dat het belang van de cliënt daarmee wordt gediend. In lid 3 ontbreekt deze voorwaarde. Aldus kan er binnen een onderneming gemakkelijk met cliënten worden geschoven terwijl de cliënt juist deze bepaalde notaris heeft gekozen. Dit onderscheid is ook niet gemaakt in het rapport Hammerstein.

Artikel 24

Lid 4: Is het nodig de beoordelingsverklaring te vervangen door de veel duurdere accountantsverklaring, ook gezien het feit dat de financiële administratie ook nog geheel door het Bft wordt gecontroleerd?

Artikel 31

Onder 1.; "28,8" en "21,6" uur; is het nodig om op de minuut af te bepalen of iemand de vereiste stageduur heeft gehaald? Afronden op een heel uur is gewenst.

Artikel 32

Lid 1.; "... artikel 6, eerste lid, onderdeel a." vervangen door "... artikel 6, tweede lid, onderdeel a., onder 2°.

Lid 1: Juister is Algemene wet erkenning EG-beroepskwalificaties.

Lid 7: Wordt er voor het vervallen van dit rechtsmiddel een alternatief opgenomen?

Artikel 56

Lid 1: Deze bepaling roept de vraag op of zij zich verstaat met de uitgangspunten van de vrije markt waarop het notariaat zich thans begeeft. Te overwegen ware een aanvullende bijdrage uit de overheidskas toe te kennen als de cliënt slechts een beperkte eigen bijdrage hoeft te voldoen.

de Rechtspraak

datum 18 februari 2009
pagina 9 van 12

Het is de vraag of het verstandig is dat de voorzitter van de Kamer belast wordt met de vaststelling van het tarief. Het zal niet eenvoudig zijn de draagkracht van een aanvrager van een subsidie vast te stellen. Verdient het niet de voorkeur aan te sluiten bij het stelsel van gefinancierde rechtsbijstand voor de vaststelling van een dergelijke bijdrage?

De vraag dringt zich op of de verhouding tot de voorgestelde 'verzwakte ministerieplicht' (onderdeel L; art. 21) voldoende doordacht is. Ontstaat over een paar jaar een segment 'sociaal notariaat' (vgl. sociale advocatuur)?

Is het bedrag van de eigen bijdrage inclusief of exclusief BTW?

Artikel 59

Onder 1.; "In het eerste wordt ..." vervangen door "In het eerste lid wordt ..."

Artikelen 61a, 93 en 111a

'Gehouden te spreken' verdient de voorkeur boven de vrijblijvende 'niet-gebondenheid'. Anders is een 'onbeperkt inzage-recht' niet gegarandeerd en roept de regeling meer vaagheid (dus rechtspraak) op dan dat het oplost.

Artikel 61a

Het is gewenst dat het Bureau terzake aan de KNB (-onderzoekers) bindende aanwijzingen kan geven en verantwoordelijk wordt (blijft!) voor het systeemtoezicht. Ook is het gewenst dat de auditoren vooraf getoetst worden door de Commissie toegang notariaat. Uit de tuchtrechtpraktijk zijn gevallen bekend waarin onderzoeken van respectievelijk Belastingdienst, BFT en door de Kamer aangesteld notarieel-deskundig onderzoeker tezamen er onmiskenbaar op wezen dat 'alle seinen op rood stonden'. In de procedure kon de betrokken notaris evenwel de Kamer een –in dezelfde periode uitgevoerd- positief KNB-auditor-onderzoeksverslag overleggen.

Het is gewenst dat t.a.v. de auditoren wettelijk wordt bepaald in hoeverre zij nog in die functie kunnen blijven nadat zij zelf tuchtmaatregelen opgelegd hebben gekregen. Wie ziet daar op toe?

Artikel 95

Lid 2 derde zin: kunenn = kunnen

Lid 4.: "gerechtssecretarissen"; deze bestaan niet meer; vervangen door "juridische medewerkers".

Lid 4: verzuimd is aan te geven op welke rechtbank binnen het ressort wordt gedoeld.

Artikel 97

Bij een reductie van het aantal kamers, neemt het aantal zittingen per kamer toe. Afhankelijk van de bezetting kan deze toename voor notarisleden een substantiële tijdlast opleveren. Het verdient aanbeveling nu al na te denken over de vergoedingenstructuur. Een gemis daaraan werpt voor een aantal potentiële notarisleden een nodeloze drempel op.

Lid 1 2x verliezen

de Rechtspraak

datum 18 februari 2009
pagina 10 van 12

Artikel 96

Onder b: in artikel 95 is sprake van een aanbeveling opgemaakt door "ringbesturen" in artikel 96 van een aanbeveling opgemaakt door de "ringvergadering".

Niet duidelijk is wat in dit verband met een aanbeveling van de ringvergadering wordt bedoeld. Een ringvergadering is er immers per arrondissement terwijl het gaat om een Kamer per ressort.

Artikel 99

Het is niet zonder meer duidelijk welke de ratio is van de bepaling dat van elke klacht een afschrift wordt toegezonden aan het Bureau. Informatie hierover in de Memorie van Toelichting is gewenst. (samenhang met art. 111b onder 3?) Niet duidelijk is waarom alle klachten in afschrift aan het Bureau moeten worden gezonden. Een groot aantal klachten blijkt na behandeling ongegrond. Welk belang kan de Toezichthouder hebben bij het verzamelen van ongegronde klachten?

Artikel 99a

De onderzoeksbevoegdheden van de (plaatsvervangend) voorzitter in het huidige artikel 96 Wna komen te vervallen. De Kamers kunnen alleen op grond van het voorgestelde artikel 99a naar aanleiding van een klacht het BFT verzoeken een onderzoek te verrichten.

Dit is een gevolg is van de scheiding van toezicht en tuchtrecht, maar er is wel aarzeling bij deze rigoureuze keuze voor het BFT als enige onderzoeksinstantie. Vergelijkend met het strafrecht, kan men het gemis van een OM/R-C rol gaan voelen.

Voorts valt op dat alleen de voltallige Kamer een onderzoek kan gelasten. De praktijk leert echter dat vaak in dergelijke gevallen met spoed moet worden gehandeld, waardoor het praktischer is als de voorzitter dit zelf kan gelasten. Bovendien is het gebruikelijk dat de voorzitter klachten pas aan de leden van de Kamer aanlevert als deze klaar zijn voor behandeling ter zitting.

Artikel 106a

Lid 2.; de artikelen 95 tot en met 97 worden op de Appellkamer van overeenkomstige toepassing verklaard; op aanbeveling van welke ringbesturen respectievelijk welke ringvergadering worden de leden en plaatsvervangende leden van de Appellkamer benoemd?

Artikel 107

Lid 1: na de eerste volzin staat een zin die verder ongeclausuleerd is. Deze zin is onbegrijpelijk. Onder de huidige wetgeving wordt een aanvulling op diezelfde zin gegeven die het begrijpelijk maakt.

Artikel 111a

Lid 1: Niet duidelijk is wat wordt verstaan onder 'of andere personen'. Gezien het feit dat het gaat om een beperking van de geheimhoudingsplicht kan het slechts gaan om de aangewezen ambtenaren van het Bureau.

Lid 2: Met de komst van de kwaliteitsrekening en het toezicht daarop en op de overige financiële administratie van de notaris door het Bft lijkt inzage in de persoonlijke financiële gegevens van de notaris niet meer aangewezen, anders dan in het geval van bijvoorbeeld vermoed frauduleus handelen. Inzage in de kantooradministratie lijkt in beginsel voldoende.

de Rechtspraak

datum 18 februari 2009
pagina 11 van 12

Artikel 111b

De mogelijkheid tot het opleggen van een voorwaardelijke maatregel en het opleggen van een boete is niet in het wetsvoorstel opgenomen, al hoewel wel op verschillende plaatsen bepleit. Hier ware een verbinding te leggen met het in voorbereiding zijnde wetsvoorstel Kaderwet tuchtrecht. De wet tuchtrechtspraak accountants kent wel de mogelijkheid tot het opleggen van een boete door de Accountantskamer.

Aan het Bft wordt wel de bevoegdheid toegekend een bestuurlijke boete en een last onder dwangsom op te leggen. Deze bevoegdheid is weliswaar in lijn met de bevoegdheden van andere toezichthouders, maar de vraag kan worden gesteld of het niet de voorkeur verdient sancties bij de tuchtrechter te laten. De commissie Hammerstein heeft overigens aanbevolen dat het Bft deze bevoegdheid alleen wordt toegekend na verkregen toestemming van de voorzitter van de notariële kamer.

Ingevolge art. 5 Uitvoeringsbesluit WWFT heeft onder meer het BFT de bevoegdheid gekregen voor het opleggen van een last onder dwangsom of een bestuurlijke boete. Tot nu toe is dit volgens art. 26 WWFT niet van toepassing ten aanzien van beroepsbeoefenaren – onder anderen notarissen – die onderworpen zijn aan tuchtrechtspraak. De consequentie van art. 111b is dat twee rechters moeten oordelen over het handelen van het BFT, de tuchtrechter en de bestuursrechter. Dit is niet wenselijk.

Samenloop met onder dwangsom afgegeven informatie, klacht en tuchtmaatregel, verdient nadere overdenking (6 EVRM e.a.). Lid 3 regelt allen de samenloop met de boete.

Artikel 111c

Dit geeft het Bureau de mogelijkheid om – indien er feiten worden geconstateerd die wijzen op een misdrijf gepleegd door een notaris of kandidaat-notaris – hiervan mededeling te doen bij het Openbaar Ministerie.

De memorie van toelichting geeft aan dat dit kan “in uitzondering op de afgeleide geheimhoudingsplicht”. Daarbij wordt opgemerkt; “bij een eventueel daaropvolgend strafrechtelijk onderzoek kan het Openbaar Ministerie met toepassing van de strafvorderlijke onderzoeksbevoegdheden, ..., zelf de beschikking krijgen over de informatie die nodig is voor de vervolging. Indien de informatie onder de geheimhoudingsplicht valt is het daarbij aan de rechtercommissaris omde afweging te maken....”

Het is de vraag of deze redenering sluitend is.

Het Openbaar Ministerie zal immers, om een strafrechtelijk onderzoek te kunnen starten, verdenkingen cq ernstige bezwaren moeten hebben jegens de verdachte. Indien deze verdenking gebaseerd is op de informatie uit de afgeleide geheimhoudingsplicht van het Bureau, beschikt het OM al over deze informatie. Informatie die het OM ook nodig heeft om een onderzoek te starten. Een toets door de RC komt dan niet meer aan de orde.

Artikel 111d

De huidige interne flessenhalsregeling bij de Belastingdienst (filtering) is niet geheel onomstreden. Een regeling waarin elk bestuur van een Belastingdienstregio zelfstandig bevoegd is een klachtaanhangig te maken, valt te overwegen en kan bijdragen aan een meer alerte reactie op de notariële praktijk. De regio's van de Belastingdienst zijn voldoende toegerust om dit op regioniveau te organiseren.

de Rechtspraak

datum 18 februari 2009
pagina 12 van 12

Het is gewenst expliciet te bepalen dat de Belastingdienstmedewerker een terugkoppeling krijgt op de afloop van zijn melding.

Artikel III lid 1 eerste regel: .van de Wet het notarisambt te wijzigen in Wet o p het notarisambt.

Stil bewind.

Gemist wordt een hoofdstuk dat gewijd zou moeten zijn aan de invoering van de figuur van een stille bewindvoerder die in voorkomende gevallen kan optreden indien een notaris zijn bedrijfsvoering niet op orde heeft. Aanbeveling 6.4 van de commissie Hammerstein ware te heroverwegen.

Doorwerking tuchtrechtmaatregelen na defungeren

Sinds 1999 is de Wet op het notarisambt op onderdelen gewijzigd. Zo kan een gedefungeerd notaris tegenwoordig aanblijven als kandidaat-notaris (of auditor). Het maatregeleninstrumentarium is daar(nog) niet op ingericht. Het ontbreekt met name aan een duidelijke regeling wat rechtens is indien:

- de notaris is ontzet, dan wel
- de notaris defungeert voordat de (volledige) schorsing(-en) zijn geëffectueerd

en de notaris vervolgens als kandidaat-notaris wil functioneren. Een wettelijke transformatie naar ontzegging van de waarnemingsbevoegdheid is gewenst.